

HEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:

Helyben hához hordva, vagy vidékre postán küldve,
egy hóra 15 korona, negyedévre 45 korona,
fél évre 90 korona, egész évre 180 korona.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Pelfő-utca 2. — Telefon sz. 268.

Felelős szerkesztő: Hajós József.

Az ifjuság testnevelése

közegészségügyi szempontból.
(Írta: Dr. Mézesdy József várm. t. főorvos.)

Már az ókorban is, — főleg a műveltebb népek, mint a görögök és rómaiak — felismerték a testnevelésnek óriási fontosságát és államilag szervezték azt. Jól fejtelt, erős, egészséges emberekre volt szükségük, egy részt honvédelmi szempontból, másrészt, mert tapasztalatok során rájöttek, hogy csak egészséges testben lakik egészséges lélek.

A „Mens sana in corpore sano” szálló ige örök igazság fog maradni. A testileg, szellemileg és erkölcsileg, erős, egészséges nép fejlődik, gyarapodik, hatalmassá lehet, míg a testileg elpuhult, szellemileg degenerált népekre a történelem szinpadáról el kellett és el kell tűnniük.

Nekünk is, ha ismét oda akarunk jutni, honnan az imént említett bűneink, de balvégzetünk és az irigy, önző és elbizakodott mostani hatalmasok igazságtalan ítéllete taszított le ezen szomorú örvénybe — erős egészséges, edzett és bátor ifjak kell nevelnünk, kik velünk együtt hivatva lesznek imádott Hazánkat ismét nagyra, erőssé, hatalmassá és boldoggá tenni.

A test nevelés igen tágkörű és a hygienikus intézkedésekkel egész szorozatát foglalja magában.

1. Ovóintézkedések. Ezek szigorúan a családokra vonatkoznak és főleg a szülők kötelességei. Egészséges, tágas, világos, száraz jól szellőztetett lakás. Cél szerű — de nem a testet elpuhító — az időszakhoz mért ruházkodás. Rendes, tápláló — de nem a gyomrot megrontó — mértékletes étkezés. Kellő, de nem túl sok alvás. Test ápolás, mint rendszeres tisztálkodás, mosakodás, fürdés, fogmosás, hajfésülés, stb. E tekintetben, de kell a család belső életében is tekintetnünk, utba igazításokkal, jó tanácsokkal szolgálnunk és az esetleges káros, szokásokról, életmódról felvilágosítani őket és így megóvni a káros következményektől. Az orvosnak főkötelessége nem a betegség gyógyítása, de a bajnok meglőzése kell hogy legyen.

2. A testezés. Ennek célja az izomzat fejlesztése, tehát erősítése a testnek, másrészt a testet közömbössé, ellentállóvá tenni, a külső fizikai behatások ellen. Képesse tenni arra, hogy túrja a hideget — melget, éhséget — szomjúságot, fárasztó munkát, fájdalmat egyaránt és kitartóvá tenni. Az izmok rugalmasságát, a mozgások élénkségét, fűrg-

Legujabb telefon és távirati jelentések:

A nemzetgyűlés mai ülésén több szónok a miniszterelnök tegnap tartott beszédéhez szőtt hozzá. Andrassy Gyula gróf fel-szólalása végén kisebb vihar támadt, amikor azt monodta, hogy nem tartja bűnnek, ha valaki szociáldemokrata.

London. Loyd George tegnap nyilatkozott Svovjetország-
nak a békeközvetítést elutasító válaszigyzékéről és kijelentette, hogy az oroszok követelése megengedhetetlen. Lengyelország meghódítása Európa békéjére néve végzetes volna. Kötelessége tehát Angliának megvédeni a saját és Európa érdekeit.

London. Az entente egy bizottságot küldött Lengyelországba a helyzet megvizsgálására. Berlinből az angol követ katonai attasé és a francia vezérkari főnök Varsóba utaztak.

Bécs. Megbízható értesítés szerint Anglia a szovjet delegátusokat kiutasította. Görögországból szerzett értesítés szerint angol hadihajók, angol és görög katonaságot teittek partra Rodostóba. A törököket a városból elűzték és a várost megszállották.

Berlin. Kun Bélát és társait a németek az albahni fogolytáborba internálták.

ségét, ügyességét fokozni. [Erre szolgáló tényezők a levegő (légkurák) a víz (fürdők, lemosások) és a tornázás.

3. Tornázás. Ezt fel lehetne osztani:
 - a) **egészségt,** önálló svéd gimnastica, egyébb testgyakorlatok szertornázás,
 - b) **nevelési,** társas csoportokban vezényszavakra történő testgyakorlatozás és végül,
 - c) **csoport,** uszás, vívás, lovaglás, labdázás stb.

Mindhárom rendkívül fontos, de talán legfontosabb közöttük, — mostani körülményeinkben — **az a nevelési tornázás, mely azáltal, hogy edzi, erősíti a testet, megtanítja a fegyelemre, bele oljja már a kisgyermekbe az engedelmességet, megtanítja arra, hogy adott körülmények között, mások felattnk á líók akaratát, rendeletét, pontossággal és azonnal teljesítjük. Egészséges férfias testtartást, előadatos, gyors mozgási képességet eredményez és a munkaközben állandó éber figyelmet követel. Egészségügyi szempontból legelőnyösebb, mert lehetőleg mindig a szabad levegőn történik és nem erőlteti meg túlságosan a testet. Erősíti, edzi a testet és lelket egyaránt és a legkevesebb veszéllyel jár.**

A testnevelés ezen módozatainak minél intenzívebb és minél gyorsabb keresztülvitele erkölcs nevelési szempontból is fontos, mert elvonja a fiatalág figyelmét a léhaságtól és míg az elpuhult testben a gyengébb lélek könnyen hajlik rosszra, addig az egészséges testben meg-nemesült úde lélek inkább a nemes diadalmas eszmékért és tettekért tud lelkesülni.

Hazánkban a testnevelést rendszeresen csupán a múlt század 60-as éveiben kezdték kultiválni, dr. Bakody Tivadar orvos kezdeményezésére. A haladás e téren elég szép, de a

kivánalmaktól még messze vagyunk.

Nemcsak a középiskolákban, de már az elemi iskolában kell kezdeni, az összes iskolákban — a főiskolában is — mindenkire néve kötelezővé tenni és az iskolákon túl is, a társadalmi életbe kívinni. Főleg a nevelési tornázást, a hygienikus elvek szigorú betartása és orvosi ellenőrzés mellett. Ez utóbbinak fő kelléke, a növendékeknek többszöri orvosi megvizsgálása és orvosi tanácsokkall és utba-igazit sokkali ellátása. Nyilvános előadások, felolvasások a helyes testnevelésről nagy az iskolában, mint azon kívül. A testnevelés keretében szükséges hygienikus intézmények szaporítása.

Ha ezek alapján megindítjuk az actionkat és szívvel-lélekkel, minden erőnkkel, annak legmesszebbmenő és legtökéletesebb kivitelét elfogjuk tudni érni, úgy egy testben és lélekben erős, egészséges, lelkes nemzedéket fogunk nevelni és drága imádott, most letört Hazánkat nemcsakára ismét nagy és hatalmas lesz, dicsőségének sugartal a magyar nemzet ismét bearanyozák és fennállítását úgy ujjab ezredévre biztosítják.

Adja Isten, hogy így legyen!

— Uj vonatjárat. A székesfehérvári közönség Balatonra való utazásának megkönnyítésére Székesfehérvár és Siófok között vasárnapi folyó hó 25-től kezdve további intézkedésig vasárnapokon a 206—209 számú személyvonatok fognak közlekedni. Indulás Székesfehérvárról 7 óra 36 perckor, visszaérkezés Székesfehérvárra este 9 óra 22 perckor. Örömmel vesszük a DV. társaság előzenységét tudomásul, hogy Székesfehérvár közönségének kényelmére, — mint azt a múltban is tette — ezen új vonatjáratot a menetrendben beiktatta.

HIREK.

— A hercegrímás felhívása az összes keresztény népekhez. A varsói Rzeespospolita junius 30-iki számában szöszertint közli Csernoch János dr. hercegrímás felhívását a külföldi magyarokhoz és az összes keresztény népekhez, melyben arra kéri őket, világosítsák fel lakóhelyük közönségét arról, hogy nem magyarnyelvű népeinket akaruk ellenére szakították el hazájuktól, hogy a magyarok milliói kerültek járom alá. Magyarország felszabadult a szociáldemokraták és szabadkőművesek uralmától, így bizalommal kéri az egész keresztény világ oltalmát a feldarabolás ellen.

— A kiszagapárt felkéri tagjait, valamint a földműveléssel foglalkozó poigárokat, hogy az Éhredő Magyarok Egyesületének vasárnap, e hó 25 én délelőtt 10 órakor a Szent István-teremben tartandó nagygyűlésen minél nagyobb számban s lehetőleg egy tömegben jelenjenek meg.

— Nagy ékszerlopás. Dr. Ároky Antalné Vörösmarty tér 6. szám alatti lakostól cselédje, Dömölör Anna megokította. Elvitt magával egypár briliáns függőt, karkötőt stb. 180000 korona értékben. Dr. Árokyné jelentésére a rendőrség megindította a nyomozást, amit azonban egyelőre megnehezít az, hogy a cseléd kötelező bejelentését elmulasztották s így nem kizárt eset, hogy a hűlen cseléd nem is a valódi nevében szerepel, hanem álnevet használ. A rendőrség zseleskörti intézkedéseket tett a tolvaj kézrekerítésére.

— A románok borzalmas kegyetlenkedésel. Híre járt néhány héttel ezelőtt, hogy a brassói Fellegváran az oláhok retentő kínzások után befaláztak német katonákat, akiknek mártiri szenvedését már semmiféle igazságszótó hatalom nem fogja tudni enyhíteni, vagy meg nem történté tenni. Beszélgettünk egy oláh fogságból szabadult székyi katonával, aki a Kratochwill nagyváradi honvédezés vezetése alatt álló székyi különítménynél szolgált, mely 1918. elején a vörösokeket hábtatamadta és közéjük lövetett, az oláh front közé élrelövede. magát megadani kényszerült. Kratochwill ezredes elszántan küzdő csapatainak lefegyverzése után szabad elvonulást ígért az oláhok parancsnoka, aki azonban adott szavát tural megszegve, a brassói Fellegvárba fogságba vetette a magyarokat. E keserű-fogságból szabadult székyi hóka a következő megrázóan érdekes részleteket mondotta el:

— A bezárt katonák észrevet-ték, hogy a vár egyik elhagyatott

részenek mélyéből az éji csöndben tájékozódó emberi hangok törnek elő. Az egyik székely százados a rejtelmes emberi hangok eredete után kezdett kutatni, de az oláh őrség észrevette és lelőtte. Másnap az összes székely foglyokat elszállították a Fellegvárból az óbránsói kaszárnyába. Innen sikerült a feltevések hírére a lakosság közé kijuttatni, mire az oláhoknak behódolt századok vizsgálót eszközölték ki ez ántant misszióknál. A vizsgálat során kiderült, hogy az oláhok körülbelül 200 német tisztet és katonát falaztak be egy földalatti csatornába, egy részüket a falakra szegezve. A csatorna káposztákkal már csak 48 tiszt volt életben. Az oláhok, miután rájöttek, hogy a leplezés székely katonáktól ered, büntetésből valamennyiüket Romániába szállították.

— Legtöbben Ploestibe kerültek velem együtt, ahol egy bántak velünk, mint a gonoszlevélkeket. Hónapok múltán hazabocsátottak. Alig pár napig voltam falumban, újra elfogtak azzal a váddal illetve, hogy fegyvereket rejtettem el és... Nagyszombatra szállították. Hónapokon át voltam itt fogságban, vasraverse, majd minden vizsgálat nélkül 15 évi kényszermunkára ítélték. Isten különös kegyelméből sikerült meg szoknom és hosszas bujdosás után most jutottam el Budapestre.

Eddig tart a szomorú elbírálás. Még hozzátéhetjük, hogy az említett gyalatosságokról a svájci vöröskereszt misszió kétségeltlen meggyőződést szerzett. Ujjában még 45 német hullára bukkantak a brassói vár kazamataiban. A könyörtelen megtorlás nem kért, hanem sokáig ezeket a gazdaságokért.

— A belvárosi kath. kör vezetősége felszólítja mindazokat, akiknél a kör könyve olvasható még kint vannak, hogy azokat minél előbb behozni szíveskedjenek.

— **Meglopított fürdőző.** Szepessy Géza Jókai-utca 11. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy az őreghegyi bányánál, a fő partján hagyott fehér kék csizkos fürdőköpenyét ismeretlen tettes ellopta.

— A svájci munkásság a bojkott megszűntetésére szólítja föl az amsterdami szervezetet.

— **Amsterdami szervezet.** Hogy az amsterdami szakszervezeti szövetség vezetőségét a magyarországi bojkott megszüntetésére szólítja fel, mert a bojkott céltartalansága már eddig is bizonyult és nem felel meg a nemzetközi együttartozás eszméjének sem, hogy a bojkott valamely ország ellen a végtelenségig tartson.

— **Kör-nök Szövetsége** felhívja összes tagjait, hogy mindazok, kik az intranzigens ker. politika hívei, kik megmunkálók, cselekvő s minden személyeskedésen felülmúló politikusként követelnek, vasárnap jul. 25-én délelőtt 10 órakor vegyenek részt a Szent István tereben tartandó gyűlésen.

— **Tovajlás a padlásról.** Lőrincz Ferencné Deák Ferenc-utca 14. szám alatti lakásának padlásáról egy paplan lepedőt s egy női inget elloptak. A tolvaj valószínűleg a házi viszonyoknál ismerős volt.

— **Szenopás.** Az ipartestület számára érkezett szénből az állomáson 17 mm. szén elloptak.

— **Nyitólás** I. Felkém az egytelenti férfi tagjai e hó 26-án délután 4 órakor a Vörsmany-kör helyiségében egy fontos megbeszést végeztél teljes számmal megjeleni szíveskedjenek. Az elnök.

— **Meghívó.** Hétfőn azaz folyó hó 28-án d. u. 6 órakor Sport telephelyen (Polgári Lovóda) a tennis club végleges megalapítása céljából a tagok megjelenését kérjük Move főosztály.

— **Meghívó.** Bodajkon i. évi július hó 31-én a fődörpárkban a Területvédő Liga javára hangversennyel és tűzijátékkal egybekötött

ANNABÁLRA

Kezdetre este pontban 9 órakor. Jegyek előre válthatók a fürdőpenztárnál. Belépti díj: I. hely 20 korona, II. hely 16 korona, gyermekjegy 10 korona. Vidéki vendégek elszállásolásától, kocsik elhelyezéséről gondoskodik a fürdőberője. 387.

— **„Korona tejorem“** párszori használat után szeplőt, májváltást, pörpörpörést s minden arcizomlángást szüntetési s az arcot bársynysimára és hóféhérre teszi. Kapható: **Szűcs Róbert** gyógyszerárban.

DÍVATRUHAZÁBAN
Jóminőségű színes
oxford ágyneműre és
fehérneműre **79K**
Városház-tér. — Telefon 13.

— **A mezőgazdák és munkások figyelmét felhívom jó minőségű schiller MUNKÁS BORÁMRA, melynek literjé 20 koronáért ajánlom a vasúti vendéglőből előre.** Herógn Sándor vasúti-vendéglő. 8.

70 és 110 cm. széles padlókarpet (linoleum) ismét kapható!

Deutsch Manó és Fia divatruhaházában

Cégtulajdonos **Deák Pál és Károly.**

1450—1920. sz.

Értesítés.

A székelyfővárosi m. kir. katonai élelmező raktár (Budai ut 31) termelőitől és mezőgazdasági egyéseitektől

2000 métermázsza szemes takarmányt

vásárol és pedig elsősorban zabot, aztán árpát és tengerit.

Átvételi napok: minden hétköznap d. e. 8—11 óráig.

Ajánlatok úgy szóban, mint írásbelig a székelyfővárosi m. kir. katonai élelmező raktárnál vételnek át. A mindenkor alapsz. a kiírtetésre a székelyfővárosi m. kir. katonai élelmező raktárnál

írásbeli közöltetik.

A kiírtetés azonnal az átvétel után történik.

A beszállításhoz szükséges szákok kívánatra rendelkezésre bocsájtanak.

Közelebbi adatok a f. évi július hó 17-i 1449 számú hirdményből láthatók és bárkinek a székelyfővárosi m. kir. katonai élelmező raktár által készességgel szóban, vagy írásban megadatnak.

Székelyfőváros, 1920. július 17.

— **M. kir. katonai élelmező raktár 333 Székelyfőváros.**

Székelyfővárosi szab. kir. város polgármesterétől.

780|1920. közel. sz.

HIRDETMEY.

Közírtés teszem, hogy a m. kir. miniszterium 4787|1920. M. E. sz. rendelete alapján az egyes termelői által terítés ellenében közszükségleti-célokra, az államnak természetben beszállított gabonamennyiségről a kivetés megtörtént s a kivételi lajstrom a városban az 10-es számú közgyűlési tereben 1920. évi július hó 22-től bejárólóg július hó 3-ig terjedhető 8 napi közszükségleti-kivétel van, mely idő alatt a kivetés ellen az esetleges felszámolások megtehetőek.

A később beadandó felszámolások s észrevételek figyelembe nem vétetnek.

Székelyfőváros, 1920. július 21.
Dr. Zavaros Aladár s. k. polgármester.

Önkéntes árverés.

A székelyfővárosi 5239 sz. tkvi belében A. f. I. sorszám alatt felvett kaszálórétet a hosszú-temető alatti dűlőben f. évi július hó 25-én, vasárnap délelőtt 10 órakor íródámban (Szőgyény-Marich-utca 1. szám I. em. 3 ajtó) megtartandó árverésen eladom.

Dr. Nisteleky Károly ügyvéd.

Székelyfővárosi szab. kir. város közlelmezési ügyosztályától.

789|1920. közel. sz.

HIRDETMEY.

Értesítjük azon sertésulajdonosokat, kik folyó év június havában a közlelmezési ügyosztályánál sertések részére korlát jegezték azok folyó hó 24-től bejárólóg 27-ig a Nagy Sándor és Palotai utca sarkán levő közlelmezési raktárnál készpénzfizetés mellett átvehetik.

Székelyfőváros, 1920. július 23.

Közlelmezési ügyosztály.

APRÓHIRDETESEK.

347. — **Üzletek,** raktárak alkalmas helyiség tekekkel kiadó. Családi házak, 30 és 60 hold föld egy tagban eladó. Ingatlan vétel eladás. Kempen té 1. szám. 10-3

270. — **Mézet, babot,** gyümölcsöt, zöldfőzeleket nagy mennyiségben vesz: Bogay, Vörsmarty-tér 2. sz. Telefonszám 108. 25-10

370. — **Díványok, szőnyegek, bútorok** s minden egyéb kárpitos munkák legszébbre készülnek s készen is kaphatók Donáth Jenő kárpitos műhelyében, Székelyfőváros, Kossuth-u. 9. sz. Telefon 52. 25-2

336 — **Egy előfőlben levő** telen eladó. Vágóhídi dűlő öz. Bakos Imrénél. 6-4

350. — **Sarokház** Lovóda-utca 29. számú szabadkézéből eladó Értekezhetni Gyümölcs-utca 1/b alatt. 5-3

364 — **Egy kiváló jó karban** levő szalon garnitúra (10 drb.), cserép-kályha, képek, függönyök s egyéb disztárgyak eladók. Cim a kiadóban. 5-3

362. — **Méce,** félhított lömni való 800 drb. olcsón eladó, darabonként is. Tolnai-u. 24. 5-3

392. — **Gőzfürdő kabín** felszereléssel, egy pár cipő, egy gyalupad gabonáért elcserélhető. Gáz-utca 23. 3-1

394. — **Két darab márfőlőves** süléd eladó. Vendel-utca 21. 3-1

403 — **Kiváló szép honyházi fajból** borjas telen eladó. Székelyfővárosi vasútiútház. 2-1

401 — **Egyelőrném Kert-utcában** levő egy szoba, konyha, speisből álló lakószobát bejárósorban vagy közelében levő vagy két szobás lakószobát. Cim a kiadóban. 2-1

367. — **Két darab 5. hónapos** malac eladó. Sár-utca 4. 4-3

386. — **Választási malacok** és egy Ferenc József öltöny eladó. Fazekas utca 10. 3-2

381 — **Egy éves sertés eladó.** Felsőkirály sor 39. 3-2

384. — **Kereskedelmi étetés** givel bíró tartalékos tiszt megjelölő alkalmazási írás. Szíves megkeresések „Megbírtató” jellegre a kiadóba kértetnek. 3-2

375. — **Két darab háromnegyedves** ártány süléd eladó Budai-ut 81.

374 — **Egy konyhaszeletrény** eladó. Selyem-utca 41.

373 — **Egy mázas,** amelyen 200 kgr. lehet mázsálni eladó. Királykut-utca 10. szám.

382 — **Egy darab háromnegyedves** ártány süléd eladó. Szárca-utca 34.

372 — **Egy gabona-rosta** és egy szecsakavógó eladó. Sár-utca 18.

399 — **Két darab anyadiszno** eladó. Adonyi-ut 8 szám.

391 — **Egy jóvalaváló nő kocsist** keresek. Budai-ut 16.

395 — **2 darab könnyű koci** 1 pár új löszerszám eladó. Öreg-utca 24. szám. 2-1

365. — **Egy hasznatehő eladó.** Zámoly-utca 76. szám. 2-2

353. — **3 drb. 8 hónapos süléd** eladó. Szárca-utca 26. 3-3

338. — **Három éves fejőkecske** egy éves emse süléd eladó Sár-u. 18.

379. — **Két kizsoltatóléány** felvételük Ifj. Laszkovits Béla vendéglőjében. 2-2

388. — **16 darab 7 hetes** malaca eladó. Budai-ut 17. hrsz.

393 — **Egy fekete selyem** és két nyári ruha eladó. Székelyfővárosi u. 1.

396. — **Egy új piros selyem orny** 6 eladó kéz rakkal. Cim-Palotai-utca 18. szám.

Bejárólóg ellátással és fizetéssel azonnal keresetük Rákóczi utba 6/a.

Motoros cséplők
figyelmébe!
BENZINT pótló
PETROLUMOT
hard. tőletekben jótányos áron eladnak!
GERL TESTVÉREK.
Székelyfőváros, Bognár-u. 1.

S FRISS
SERTÉS HUS
állandóan kapható
Vinczay Béla,
Zámoly-utcai hentes-üzletében.

Apolló-színház
Péntek, szombat, vasárnap,
július 23, 24 és 25-én:
Rider Haggard regénye filmen!
Salamon király kincse
Fantasztikus történet 5 felvonásban.
Egy afrikai expedíció kalandjai.
Előadások kőnapokon 7 és 9 órakor. Vasárnap 5, 7 és 9 órakor.

Ma, szombaton
frissen vágott
SERTÉS HUS
kapható
Gyurkovits József
Csepő-utca 7. szám.

BUTOR keményfa
hálószobák
Ugyisintén egyes butor darabok legolcsóbban beszerezhetők Városház-tér 4. sz.
BUTOR-RAKTÁRBAN.

Szivó gáz
benzin, nyersolaj-
motorok javítását
üzembehozását, felelőség
mellett elvállal, szerelői kűd:
Kümmel gépműhely,
(301) Kert-utca 47.

Úrania-színház.
Péntek, szombat, vasárnap,
július hó 23, 24 és 25-én:
Vezekles
„JUDEX” új megbízatása.
V. rész 6 felvonásban.
Az egész sorozat kibontakozása
Előadások kőnapokon 7 és 9 órakor, Vasárnap 5, 7 és 9 órakor.